

A Fővárosi Ítéltábla a ... ügyvéd (**cím.**) által képviselt I.rendű felperes neve (**I. rendű felperes címe.**) I. rendű és II.rendű felperes neve (**II. rendű felperes címe.**) II. rendű felpereseknek a **L... és Sz....** Ügyvédi Iroda (**cím.**; ügyintéző: ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. rendű, az **II. rendű alperes neve** (**II. rendű alperes címe.**) II. rendű és a **T...** Ügyvédi Iroda (fél címe 5; ügyintéző: ... ügyvéd) által képviselt **III. rendű alperes neve** (**III. rendű alperes címe**) III. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2018. február 6. napján meghozott 27.P.20.129/2015/59. számú ítélete ellen a felperesek, az I., II. és a III. rendű alperesek által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban 2020. január 8-án megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a támadott kölcsönszerződések 4.6. pontja tekintetében megváltoztatja és a keresetet elutasítja;

egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 (tizenöt) napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I-II. rendű alpereseknek együttesen 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből és 30.000 (harmincezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból, a III. rendű alperesnek 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetékből és 30.000 (harmincezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Ezen ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] Az I. és a II. rendű felperes 2006. december 13-án kölcsönkérelmet terjesztett elő az I. rendű alperes jogelődjénél, az ... Bank Zrt-nél 25.000.000 forint, svájci frank devizanemű kölcsön folyósítása iránt. A kölcsönkérelem hatodik oldalán szereplő nyilatkozat alapján az I. és a II. rendű felperes a kölcsönkérelem aláírásával elismerte, hogy az „Ügyféltájékoztató a devizahitelek kockázatairól” szóló kiadványban foglaltakat megismerte és az abban foglaltak alapján tudomásul veszi, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök a forintban nyilvántartott kölcsönökhöz képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásokra.

- [2] A hitelkérelem elbírálását követően az I. rendű és a II. rendű felperes 2007. június 29-én az I. rendű alperes jogelődjével dr. H.Zs. közjegyző által 14....07. ügyiratszámom közjegyzői okiratba foglaltan több szerződést kötött.
- [3] Az A/I. jelű, 60.....35 banki ügyletazonosító számú önálló zálogjoggal biztosított, részben deviza hitelkiváltási célú kölcsönszerződés 1.1. pontja alapján a hitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződésben meghatározott feltételekkel az adós részére 111.966 svájci frank összegű, CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt a megjelölt ingatlanon alapított önálló zálogjog fedezet mellett. Az adós tudomásul vette, hogy a bank a kölcsön összegéből legfeljebb 15.145.000 forintnak megfelelő (a banknak a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamán átszámított) deviza összeget folyósít (a továbbiakban: folyósítási limit) azzal, hogy amennyiben a kölcsön teljes összege a folyósítási limit miatt nem került folyósításra, az igénybe nem vett résszel a kölcsön összege automatikusan lecsökken. A szerződés 1.2.-1.3.1.) pontjai szerint az I. rendű alperes a kölcsön összegét két részletben vállalta folyósítani a felperesnek részben egy korábbi kölcsön kiváltása céljából. Az 1.3.2.) pontban a felek megállapodtak, hogy a kölcsön folyósításának napjaként azt a napot tekintik, amikor a bank a kölcsön összegével az adós 4.3.1.) pontban meghatározott devizatörlesztéseinek jóváírására szolgáló számlát megterheli. A folyósítás napjáról és az első esedékességi napról a bank írásban értesíti az adóst. Ez az értesítő tartalmazza a fizetendő induló havi törlesztő részlet deviza összegét is. Az értesítő levél a szerződés elválaszthatatlan részét képezi, azzal együtt értelmezendő. A 3.2. pont alapján az adós a kölcsön összege után 75.000 forint folyósítási jutalékot, a 3.6. pont szerint kamatperiódusonként egyoldalúan változtatható mértékű ügyleti kamatot köteles fizetni, melynek induló mértéke évi 4,10%. A 3.7. pont alapján az adós az igénybe vett kölcsön összege után havonta a bank által egyoldalúan változtatható mértékű kezelési költséget is köteles fizetni, melynek induló mértékét a szerződés évi 1,9%-ban határozta meg.
- [4] A 4.1.) pont szerint a kölcsön törlesztő összege annak nyilvántartási devizanemében kerül meghatározásra, induló havi összege a kölcsön teljes összegének igénybevételét feltételezve 559,83 CHF, ami módosulhat a kölcsön folyósítása napján kiszámított deviza kölcsönösszeg alapján az 1.1) pontban meghatározottak (folyósítási limit) miatt. Az első törlesztő összeg a kölcsön első részlete folyósításának napját követő hónapban esedékes. A törlesztő összegek minden naptári hónapban a kölcsön első részlete folyósításának napjával megegyező számú napon, illetve a kölcsön lejáratának napján esedékesek. Amennyiben a kölcsön első részlete folyósításának napjával megegyező számú nap az adott hónapban nincs, a törlesztő részlet az adott hónap utolsó munkanapján válik esedékessé. A 4.2.1) pont második mondata szerint a kölcsön, valamint az ügyleti kamat és a kezelési költség havonta esedékessé váló része együttesen képezi a havi törlesztő részlet összegét. A 4.3.1) pont alapján a fizetési kötelezettségét az adós legkésőbb a tartozás esedékességének napján érvényes, a hitelező által az adott devizanemre meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett devizaeladási árfolyamon köteles teljesíteni. A 4.6) pont szerint a kölcsön és járulékaik mindenkori összegének megállapítása, illetve a kölcsön folyósításának időpontja és a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkori összegének igazolása szempontjából a bank üzleti könyvei és nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni. Ennek megfelelően a szerződő felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el. A 7.1) alapján a hitelező jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani, ha az adós vagy a zálogkötelezett a jelen okiratba foglalt szerződések alapján fennálló kötelezettségét megszegi, avagy az őket e jogviszonyokban jogszabály vagy az üzletszabályzat, illetőleg hirdetmény szerint terhelő valamelyik kötelezettségüknek nem tesznek eleget. A szerződés ezen pontja meghatározza, hogy különösen mi minősül súlyos szerződésszegésnek.

- [5] A 9.) pontban a kölcsön kockázataival kapcsolatban az adós kijelentette, hogy az erre vonatkozó, hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A szerződés aláírásával adós tudomásul vette, hogy e kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelentette továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta, a bankkal szemben igényt az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít.
- [6] A B/I. szám alatti, **60....75** banki ügyletazonosító számon megkötött önálló zálogjoggal biztosított kölcsönszerződés 1.1 pontja szerint a hitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződésben meghatározott feltételekkel, hitelcél meghatározása nélkül az adós részére 64.538,00 svájci frank összegű, CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt a megjelölt ingatlanon alapított önálló zálogjog fedezet mellett. Az adós tudomásul vette, hogy a bank a kölcsön összegéből legfeljebb 8.729.733 forintnak megfelelő (a banknak a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamán átszámított) deviza összeget folyósít (a továbbiakban: folyósítási limit), azzal, hogy amennyiben a kölcsön teljes összege a folyósítási limit miatt nem került folyósításra, az igénybe nem vett résszel a kölcsön összege automatikusan lecsökken. Az 1.2. pont szerint a bank a kölcsönt valamennyi folyósítási feltétel teljesülését követő öt munkanapon belül vállalta folyósítani úgy, hogy a devizaösszeget a folyósítás napján az általa jegyzett devizavételi árfolyamon forintra átváltja. A 3.2. pont alapján az adós a kölcsön összege után 509.733 forint folyósítási jutalékot, kamatperiódusonként egyoldalúan változtatható mértékű, a szerződéskötéskor 5,2%-ban meghatározott mértékű ügyleti kamatot fizet a banknak. 3.7. pont alapján vállalta, hogy az igénybe vett kölcsön összege után havonta, a bank által egyoldalúan változtatható mértékű kezelési költséget fizet, melynek induló mértékét évi 1,9%-ban határozták meg.
- [7] A 4.1.) pont szerint a kölcsön törlesztő összege annak nyilvántartási devizanemében kerül meghatározásra. A kölcsön induló havi törlesztő összege a kölcsön teljes összegének igénybevételét feltételezve 381,85 CHF, ami módosulhat a kölcsön folyósítása napján kiszámított deviza kölcsönösszeg alapján az 1.1) pontban meghatározottak (folyósítási limit) miatt. A szerződés 4.1. pontjának további része, 4.2.1.) pontja és annak 2. mondata, továbbá a 4.6., 7.1. és 9. pontja az A/I. alatti kölcsönszerződéssel azonos rendelkezéseket tartalmaz.
- [8] A felek a kölcsönszerződésekhez kapcsolódóan hitelkeret-szerződéseket is kötöttek.
- [9] Az A/IV. és a B/IV. számú hitelkeret-szerződés 1.3 pontja egyezően tartalmazta, hogy a hitelező az adós a szerződés aláírásával adott visszavonhatatlan felhatalmazása alapján és külön írásbeli rendelkezése nélkül a hitelkeret terhére, de legfeljebb a hitelkeret még ki nem merített összege erejéig kölcsönt folyósít az adósnak úgy, hogy a hiteleszámlási számlát megterheli a hitelkeret-szerződésnek megfelelően a hiteldíjjal, illetve a kölcsön törlesztése során esedékessé váló törlesztő összegekkel, ha a kölcsön törlesztőrészeinek megfizetéséhez a hiteleszámlási számla látra szóló egyenlege egyébként nem, vagy csak részben nyújtana fedezetet. Az így teljesített fizetések egyben külön kölcsönszerződések megkötése nélkül kölcsön folyósítását jelentik.
- [10] A felperesek módosított keresetükben az A/I. és B/I. jelű kölcsönszerződések 1.1 pont, 4.1 pont, 4.2.1 pont második mondata, 4.6 pont, 3.2 pont, 3.7 pont, 7.1 pont rendelkezési, továbbá az A/IV. és

B/IV. jelű hitelkeret-szerződések 1.3 pontja rendelkezései érvénytelenségének megállapítását kérték a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) bekezdése, valamint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdésének a), b) és j) pontja alapján. Hivatkoztak arra, hogy a szerződések 1.3.1. pontja, 4.3.1.) pontja, valamint 3.6. pontja nem vált a szerződés részévé, ezért nem tartoznak a DH törvények hatálya alá. Nem devizaszerződések, mivel forintkölcsönre jöttek létre, a svájci frankban meghatározott összeg nem egyértelmű. A hitelkeret szerződések 1.3. pontja visszavonhatatlan felhatalmazást tartalmaz, ami önmagában tisztességtelen és aránytalan is. Ismeretlen fizetési kötelezettségeket keletkeztet egy olyan biankó felhatalmazás alapján, melyet a fogyasztó arra vonatkozóan tesz, hogy az árfolyammozgásból adódó esetleges változások esetén a törlesztő részleteket alperes egyoldalúan beszedje. A kezelési költség és folyósítási jutalék kikötések alkalmasak arra, hogy az alperes a saját rezsiköltségét áthárítsa a fogyasztóra. Ez a költség nem a fogyasztó érdekkörében felmerülő költség. A szerződések 4.6. pontja alkalmas arra, hogy az alperes egyoldalúan állapítsa meg mennyi az adós aktuális tartozása és szerződésszerű teljesítése. A törlesztő részletek sem kiszámíthatóak, ezért a szerződések a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütköznek.

- [11] Jogkövetkezményként elsődlegesen annak a megállapítását kérték, hogy a felperesekre az érvénytelen szerződési kikötések nem hatnak ki, a szerződést az érvénytelen részek nélkül kell teljesíteniük, másodlagosan pedig a kikötések érvénytelenségének megállapítását és a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték akként, hogy az érvénytelen részek nem hatnak ki a felekre és az úgy teljesítendő, hogy a felperesek 2028. május 29-éig havonta 62.893 forint törlesztő részletet és ennek szerződés szerinti ügyleti kamatát kötelesek megfizetni.
- [12] Az alperesek a kereset elutasítását kérték.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperesek és az I. rendű alperes jogelődje között 2007. június 29-én dr. **H.Zs.** közjegyző előtt a **14....07.** ügyszám alatt közokiratba foglalt kölcsönszerződések 4.6 pontja érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte a felpereseket az alperesek részére perköltség megfizetésére.
- [14] Az ítélet jogi indokolása szerint a felek között létrejött szerződések fogyasztói szerződésnek minősülnek, melyek a DH törvények hatálya alá tartoznak. A r.Ptk. 209. § (1), (4), (5) bekezdése, valamint a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján a perbeli kölcsönszerződések 4.6. pontja tisztességtelen, érvénytelen. Kifejtette, hogy a közjegyzői okirat záradékolásának feltételeit a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 112. §-a, továbbá a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1) bekezdése tartalmazza. Így amennyiben a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. A Kjt. 111. § (1) bekezdése szerint erre a közjegyzői ténytanúsítvány alkalmas. A perbeli szerződéses kikötés függetlenül attól, hogy abban a közjegyzői ténytanúsítványra vonatkozó utalás nincs, a fogyasztók hátrányára változtatja meg a bizonyítási terhet. Amennyiben ugyanis a felperesek a kölcsönszerződésben elismerték, hogy a tartozás és járulékai mindenkor összegének megállapítása szempontjából a kölcsönt nyújtó nyilvántartásai az irányadóak, az ebben foglaltak alapján a hitelező kérelmére a közjegyzői ténytanúsítványt a közjegyző kiállítja. A támadott szerződési feltétel alapján a záradékolást követően indult végrehajtás során az adósnak kell végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert indítania, és az adósnak kell bizonyítania azt, hogy a követelés érvényesen nem jött létre vagy megszűnt. A kikötés a jóhiszeműség és tisztesség

követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapítja meg a felek jogait és kötelezettségeit.

- [15] A szerződések tartalmazzák a kölcsön összegét, a törlesztő részletek számát, a szerződésben szereplő adatokból mindkettő mértéke meghatározható, kiszámítható. A felperesek kölcsönkérelmükben 25.000.000 forint kölcsönt igényeltek. A kölcsön összegéről és folyósításáról a kölcsönszerződések A/I.1. és B/I.1. pontjában állapodtak meg. Az igénybejelentésnek, valamint a szerződésnek megfelelően az alperes a kölcsönt forintban folyósította, de svájci frank összegben tartotta nyilván. A perbeli kölcsönszerződésben a kölcsön összegét devizában pontosan meghatározták 111.966 svájci frank (A/I. szerződés), illetve 66.538 svájci frank (B/I. szerződés) összegben, ugyanakkor a szerződések azt is rögzítették, hogy a kölcsön összegéből legfeljebb 15.145.000 forintnak (A/I. szerződés), illetve 8.729.733 forintnak (B/I. szerződés) megfelelő deviza összeget folyósít az alperes. Amennyiben a kölcsön teljes összege a folyósítási limit meghatározása miatt nem kerül folyósításra, úgy a szerződések 1.1. alpontja utolsó mondata szerint az igénybe nem vett résszel a kölcsön összege automatikusan lecsökken. A 6/2013. Polgári Jogegységi határozat indokolása szerint a kirovó és lerovó pénznem lényegéből következik, hogy a deviza alapú kölcsöntartozás épp olyan egyértelműen meghatározott, mint az effektivitási kikötéssel ellátott deviza kölcsön. Az adós tartozása mindkét esetben a szerződéskötés időpontjában egyértelműen rögzül: az a kirovó pénznemben meghatározott összeg. A kirovó és lerovó pénznem eltéréséből szükségszerűen fakad, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovó pénznemből mennyit kell adni ahhoz, hogy az adós teljesítsen. Ez azonban a kirótt tartozás egyértelmű meghatározottságát nem érinti. A szerződések 4.1. pontja egyértelműen meghatározza a kölcsön első részletét, a további részletek törlesztésének esedékességét is, ebből következően a szerződések megfelelnek a r.Hpt. 213. § (1) bekezdésben írtaknak. A szerződésekben a felek közötti megállapodáson alapuló kölcsön összegéhez igazodóan határozták meg a folyósítási jutalék és a kezelési költség mértékét is, ezek a szolgáltatás - ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződéses kikötések, így tisztességtelenségük nem vizsgálható. Ezen túlmenően azok ellenszolgáltatás nélkül nem állnak, mindazon alperesi szolgáltatás ellenértékeként jelennek meg, amelyek a hitelkérelem elbírálásával, a kölcsönszerződés előkészítésével, megkötésével, a kölcsön folyósításával, elszámolásával annak nyilvántartásával vannak összefüggésben. A r.Hpt. 210. § (2) bekezdése alapján a kölcsönszerződéseknél a kamat mellett egyéb költségek is felszámíthatók, azokat az I. rendű alperes jogszerűen felszámíthatta.
- [16] Az elsőfokú bíróság a 2/2014. PJE határozat figyelembevételével vizsgálta az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelőségét és megállapította, hogy már a kölcsönkérelemben lévő nyilatkozat, és a kölcsönszerződések is egyértelmű tájékoztatást tartalmaztak az árfolyamkockázatról, így nem állapítható meg, hogy az homályos, illetve nehezen érthető lett volna. A szerződés az árfolyamkockázatról részletes tájékoztatást tartalmaz és a felperesek nem hivatkoztak arra, hogy az árfolyamkockázat körében szóban a szerződésben foglaltaktól eltérő tájékoztatást kaptak volna a bank alkalmazottai részéről. Ebből következően pedig tisztességtelennek sem tekinthető.
- [17] A Hitelkeret-szerződések 1.3. pontja nem ad biankó felhatalmazást a bank részére, 1.1. pontja pontosan tartalmazza, hogy a hitelkeret biztosításának mi az oka, ezen szerződési feltételt a felperesek elfogadták, a szerződést aláírták, a kifogásolt kikötések érvénytelensége nem állapítható meg. Az Üzletszabályzat kapcsán maguk a felperesek hivatkoztak arra, hogy közérdekű kereset folytán indult perben már megállapították a hivatkozott üzletszabályzati kikötés érvénytelenségét, ebből következően ezen feltételek tisztességtelensége, érvénytelensége már nem vizsgálható.

- [18] Az ítélet ellen a felperesek és az alperesek is fellebbeztek.
- [19] A felperesek az elsőfokú ítélet megváltoztatásával kérték a teljes kereseti kérelmünknek helyt adó és az alpereseket költségeikben marasztaló határozat hozatalát.
- [20] Álláspontjuk szerint a kölcsön összegét a kölcsönszerződések nem határozták meg egyértelműen, a folyósítási limit miatt annak összege meghatározhatatlan, ahogyan a törlesztő részlet és az árfolyam is. A kezelési költség és a folyósítási jutalék nem a fogyasztó érdekkörében felmerülő költség, ezért azokat a felperesekre áthárítani nem lehetett. Hangsúlyozták, hogy időközben a C-126/17. szám alatti ügyben az EUB döntést hozott, mely határozat is alátámasztja a keresetlevélben hivatkozott szerződéses rendelkezések érvénytelenségét. A felperesek fellebbezésük kiegészítésében előadták, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás túl általános jellegű volt, és bár valóban nem kértek külön tájékoztatást az aláírás előtt, ez nem róható a terhükre és egyébként sem tudtak arról, hogy további kiegészítő tájékoztatást is kérhetnek. Hivatkoztak a Kúria Konzultációs Testületének 2019 áprilisában közzétett álláspontjára.
- [21] Az alperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával a felperesek kereseti kérelmének teljes egészében történő elutasítását kérték. Részletesen kifejtették, hogy a kölcsönszerződésnek 4.6. pontja tartozáselismerő nyilatkozatot nem tartalmaz, a tisztességtelenségi teszt alapján sem állapítható meg ezen kikötés tisztességtelensége a felperes számára nem hátrányos. Egyébként csak abban az esetben állapítható meg a tisztességtelenség, ha a hátrány nem küszöbölhető ki, illetve ténylegesen is egyenlőtlenséget okoz a felperesek számára. A kölcsönszerződések e rendelkezése nem korlátozta a felpereseknek az elszámolások vitatására vonatkozó jogait, és nem fordítja meg a bizonyítási terhet. Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződések 4.6. pontja egészének tisztességtelenségéről rendelkezett, azonban nem indokolta, hogy a kikötés miért minősül egészében tisztességtelennek. A kölcsönszerződések 4.6. pontjának első mondata mindössze arról rendelkezik, hogy a bank üzleti könyveit a felek irányadónak, mértékadónak és hitelesnek tekintik, és semmilyen olyan nyilatkozatot nem tartalmaz, amely kihatna az adós teljesítése szerződésszerűségének megítélésére.
- [22] Az I. és a II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesek által támadott keresetet elutasító rendelkezés tekintetében az elsőfokú ítélet helyben hagyását kérték. Rámutattak, hogy a felperesek jogkövetkezményre vonatkozó keresete nem részletezi, hogy mely jogkövetkezmény, mely szerződéses rendelkezés tisztességtelenségéhez kapcsolódik, ebből következően azt alkalmazni csak akkor lehetne, ha a bíróság valamennyi, a felperes által vitatott rendelkezéssel kapcsolatban megállapítaná azok érvénytelenségét. Állították, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás az elsőfokú eljárásnak nem képezte tárgyát, így a jelen eljárásban sem vizsgálható annak tisztességtelensége. Utaltak az EUB C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott döntésére. Hangsúlyozták, hogy az adott ügyben a Kúria meghozta felülvizsgálati ítéletét, és abban elvi érellel leszögezte, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás vizsgálható és érdemben is vizsgálta az alperesi jogelőd perbelivel azonos tartalmú tájékoztatását megállapítva, hogy a fogyasztók megfelelő tájékoztatást kaptak.
- [23] A III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítéletnek a felperesek által fellebbezett rész vonatkozásában történő helybenhagyását. Álláspontja szerint a kölcsönszerződések a kölcsön összegét a Kúria 6/2013. számú PJE határozatában foglaltaknak megfelelően tartalmazza, a törlesztőrészletek összegét pedig oly módon, hogy az induló törlesztőrészlet összegét meghatározták, a továbbiakhoz pedig a szükséges adatokat egyértelműen megadták. Az

árfolyamkockázatról is egyértelmű, a fogyasztó számára érthető és világos tájékoztatást nyújtott az alperesi jogelőd.

- [24] Kifejtette, hogy a kezelési költség a kölcsönszerződés elsődleges tárgyát adó, fő kötelezettségére vonatkozik, így tisztességtelensége nem vizsgálható. A kezelési költség a kölcsönszerződés nyilvántartásával, elszámolásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, behajtásával, illetve forrás finanszírozásával kapcsolatos adminisztratív szolgáltatások árát állapítja meg, így a szolgáltatás aránytalansága nem vizsgálható és amennyiben vizsgálható lenne, akkor is tisztességes szerződési rendelkezés, mind a költség kikötése, mind értékarányossági szempontból.
- [25] A jogszabályok nevesítik a kezelési költséget, így a fogyasztóknak nyújtott hitelekéről szóló 2009. évi CLXII. törvény 20/C. § (2) bekezdése, a r.Hpt. 210. § (2) és (5) bekezdései, a 2014. évi LXXVIII. törvény 2. § (1) bekezdés g) pontja is meghatározza az eredeti induló kezelési költség fogalmát.
- [26] A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárás során a per tárgyalását a 20.Gf.40.272/2018/6. számú végzésével az Európai Unió Bírósága előtt C-34/18. számon, valamint a C-621/17. számon folyamatba tett előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig felfüggesztette.
- [27] Időközben az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) a hivatkozott eljárásokban az értelmező ítéletét meghozta, amely a másodfokú eljárás folytatását indokolta.
- [28] A felperesek fellebbezése nem alapos, az alperesek fellebbezése megalapozott.
- [29] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával kérték a keresetüknek teljes mértékben helytadó döntést, annak azonban részletes jogi indokait nem fejtették ki, hogy miért nem értenek egyet az elsőfokú bíróság keresetüket elutasító megállapításaival.
- [30] Az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a kölcsönszerződések 1.1. pontja, 4.1. pontja és 7.1. pontjával kapcsolatban kifejtett álláspontjával teljes mértékben egyetért, az elsőfokú bíróság ítéletét e körben lényegében annak helyes indokainál fogva hagyja helyben. Ugyancsak teljes mértékben egyetért az elsőfokú bíróságnak a hitelkeret-szerződések 1.3. pontjával kapcsolatban kifejtett álláspontjával is. Az elsőfokú bíróság e körben helytállóan fejtette ki, hogy a kölcsön összege és a törlesztőrészletek a főszerződést meghatározó szerződési feltételek, ezért tisztességtelenségük csak akkor vizsgálható, amennyiben nem világosan és érthetően fogalmazták meg azokat.
- [31] A peres felek szerződése - amint az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította - deviza alapú kölcsönszerződések, amelyek lényege, hogy az adósok tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésére pedig forintban kerül sor, azaz az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól. A kirovó pénznem deviza, a lerovó pedig forint. A felek a szerződés megkötésekor a kölcsön meghatározása során két módot választhatnak: vagy az érintett devizanemben jelölik meg pontosan, összegszerűen a kölcsön összegét (ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forint összeg kerül az adós részére átadásra) vagy azt a forintösszeget jelölik meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. Mindkét mód alkalmas a kiírt tartozás egyértelmű meghatározására (6/2013. Polgári Jogegységi Határozat III.1 pontja). Jelen ügyben a kölcsön összege CHF-ben került meghatározásra, azonban a kölcsönszerződések tartalmaztak egy folyósítási limitet is, melyet forintban határoztak meg, megjelölve azt is, hogy a banknak a folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán átszámított

deviza összeget folyósít a bank. Ugyanakkor meghatározták azt is, hogy amennyiben a kölcsön teljes összege a folyósítási limit miatt nem került folyósításra, az igénybe nem vett résszel a kölcsön összege automatikusan lecsökken. Ezen rendelkezésekből pedig teljesen világosan, a fogyasztó számára érthetően megállapítható, hogy a kölcsön összege maximum a folyósítási limit folyósításkori árfolyamon átszámított összege lesz.

- [32] Az írásba foglalt szerződések kiszámítható módon tartalmazzák a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, azok világosok és érthetőek, megfelelnek a r.Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írtaknak. A törlesztő részletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztő részletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztőrészletek esedékességekor pontosan meghatározható [Kúria 1/2016. Polgári Jogegységi Határozat 2. pont]. A felek a szerződések 1.3.2.) pontjában az értesítő levelet, melyben a bank a havi törlesztőrészletek deviza összegét feltünteti a szerződés elválaszthatatlan részévé tették, így a további törlesztő részletek ilyen módon való meghatározása a felek megállapodásán alapult (1/2016. PJE határozat).
- [33] A felperesek keresetükben ugyan nem támadták a kölcsönszerződések 9. pontját, azonban kifejtették, hogy tisztességtelennek találják azt, miszerint az árfolyamkockázatot nekik kell viselniük. Ebből következően helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor vizsgálta azt is, hogy a felperesek megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatást kaptak-e. Az ítélet tábla egyetért az elsőfokú bíróságnak az ekörben kifejtett álláspontjával. A Kúria 6/2013. és 2/2014. számú Polgári Jogegységi határozatai alapján az árfolyamkockázatról való tájékoztatás akkor tekinthető megfelelőnek, ha annak alapján az általánosan tájékozott, körültekintő és figyelmes fogyasztó fel tudja mérni, hogy a szerződéses jogviszony fennállása alatt a nemzeti valuta súlyos leértékelődése is bekövetkezhet, és ennek következtében a kölcsönszerződésből eredő, pénzintézettel szembeni tartozása, és ezzel együtt az általa fizetendő törlesztő részletek összege, illetve száma jelentős mértékben megnövekedhet. A perbeli esetben az egyedi szerződések ún. CHF klauzulája adott tájékoztatást az árfolyamkockázatról, másfelől pedig a felperesek által - aláírásukkal igazoltan megértett és tudomásul vett - kölcsönkérelem is tartalmazott erre vonatkozó tájékoztatást, valamint az igénylők tudomásul vették, hogy a devizában nyilvántartott hitelek a forintban nyilvántartott hitelekhez képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásra.
- [34] A felperesek által a fellebbezésükben hivatkozott C-126/17. számú EUB határozat értelmében a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-ei 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét akként kell értelmezni, hogy a fogyasztó és a pénzügyi intézmény által valamely tagállamban megkötött kölcsönszerződésben foglalt feltételek akkor felelnek meg a világos és érthető megfogalmazás követelményének, ha a szerződés minden olyan információt átláthatóan tartalmaz, ami szükséges ahhoz, hogy a fogyasztó a lerovó pénznemben (forintban) meghatározott kölcsönösszeg devizára, azaz kirovó pénznemre történő átszámítását el tudja végezni. A ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerei, illetve az alkalmazandó árfolyam átláthatóan feltüntetésre került a szerződésekben, az a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára pontos és érthető tájékoztatást nyújtott.
- [35] Az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítélete sok tekintetben megerősítette a Kúria korábbi gyakorlatát. Az árfolyamkockázat tisztességtelenségének vizsgálhatósága, vizsgálati szempontjai vonatkozásában az EUB ítélet nem tartalmaz olyan új szempontokat, amiket a vonatkozó

joggyakorlatában az EUB már ne fejtett volna ki, és amiket a Kúria már ne vett volna figyelembe joggyakorlat egységesítő tevékenysége során.

- [36] A Kúria mellett működő Konzultációs Testület 2019. április 10-ei ülésen elfoglalt állásfoglalásában a korábbiaknak megfelelően akként foglalt állást, hogy a tájékoztatás akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha abból az is kitűnik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A felperesek részére nyújtott tájékoztatás ezeknek az elveknek is teljes mértékben megfelelt.
- [37] A felperesek a kölcsönszerződések 3.2, 3.7 és 4.2.1 pontjai tisztességtelenségének megállapítását is kérték. Az ítélet tábla a per tárgyalását a C-621/17. számú EUB döntés meghozataláig felfüggesztette. Az EUB által hozott határozatból az következik, hogy az egyes többletfizetési kötelezettség fejében a bank által teljesített szolgáltatásokat nem kell tételesen szerepeltetni a szerződésben, azok jellegének azonban olyan módon ki kell tűnnie a szerződésből, hogy vizsgálható legyen: Van-e a folyósítási jutalék és a kezelési költség mögött valamilyen szolgáltatás, ezek a szolgáltatások (jellegükből adódóan) észszerűen a kölcsön kezelése vagy folyósítása körébe tartozó szolgáltatások közé tartoznak-e (gazdaságilag vagy jogilag indokolható-e az igénybevételük) és e szolgáltatások fejében megállapított költség vagy jutalék nem aránytalan-e a kölcsönösszeghez képest.
- [38] Az EUB döntésből levonható az a következtetés, hogy a folyósítási jutalék és a kezelési költség nem a szolgáltatás - ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződéses kikötés, így azok tisztességtelensége vizsgálható. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor ezzel ellentétes álláspontot fejtett ki az ítéletben. Az elsőfokú bíróság azonban érdemben is vizsgálta, hogy volt-e ezen költségek mögött valamilyen szolgáltatás, és hogy ezek észszerűen a kölcsön kezelése vagy folyósítása körébe tartozó szolgáltatások közé tartoznak-e. E körben figyelemmel volt és helytállóan utalt arra, hogy a jogszabályok nevesítik a kezelési költséget, mint a pénzügyintézet által felszámítható költséget és helyesen állapította meg, hogy mindazon alperesi szolgáltatás ellenértékeként jelennek meg, amelyek a hitelkérelem elbírálásával, a kölcsönszerződés előkészítésével, megkötésével, a kölcsön folyósításával, elszámolásával, annak nyilvántartásával vannak összefüggésben, ezért gazdaságilag és jogilag indokolt az igénybevételük. Az egyes többletfizetési kötelezettség fejében a bank által teljesített szolgáltatásokat tételesen nem kellett szerepeltetni a szerződésben, azok jellege a szerződésből kitűnik, ebből következően helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság ezen szerződési pontokkal kapcsolatban azt, hogy nem tisztességtelenek. A felperesek ezért alaptalanul hivatkoztak a fellebbezésben arra, hogy a kezelési költség nem a fogyasztó érdekkörében felmerülő költség.
- [39] Az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra azonban, hogy tisztességtelen a kölcsönszerződések 4.6. pontja, mivel ezen szerződési feltétel a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg és ezért a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközik.
- [40] Az EUB előtt folyamatban volt C-34/2018. számú ún. ... ügyben hozott értelmező ítélet során az előterjesztő bíróság lényegében az EBH2018. Gazdasági 1. számú elvi határozaton alapuló bírói gyakorlat egyes elemeinek helyességére kérdezett rá.
- [41] Az értelmező ítélet tárgyában hozott válaszok tükrében megállapítható, hogy a támadott rendelkezés nem tartozik a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjának hatálya alá. Ezentúl pedig a Kúria által az adott szerződési rendelkezéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat megváltoztatására nincs szükség.

- [42] A bizonyítási teher eljárásjogi fogalom, és azt határozza meg, hogy a bizonytalanság következményei melyik fél terhére esnek. A bizonyítási teher megosztásának általános szabálya szerint valamely a per eldöntése szempontjából jelentős tény bizonytalan volta annak a félnek a terhére értékelendő, akinek e tény bizonyítania kellett volna. Ehhez képest a bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a bizonyítás iránya felcserélődik.
- [43] A perbeli jogvita eldöntése szempontjából ezért ügydöntő jelentőségű volt, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés 4.6. pontjának azon kikötése, amely szerint bármely elszámolási vita esetére az alperes nyilvántartását tekintik irányadónak, a r.Ptk. 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991. 439). A fél nyilatkozatához - amint arról a Legfelsőbb Bíróság az EBH2000. 309 szám alatt közzétett határozatában egyértelműen állást foglalt - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összecszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyennek nem tekinthető, ahhoz a tartozáselismerés joghatása nem kapcsolódhatott. Nem állít fel továbbá a támadott szerződéses kikötés olyan vélelmet sem, amely szerint az alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyításra szoruló tény egy attól különböző másik tény fennállásával bizonyíthatna.
- [44] Ennek megfelelően abban az esetben, ha az alperesek a jelen szerződésből eredő követelésüket a felperesekkel szemben peres úton kívánják érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őket terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított az I. rendű alperes jogelődje a felperesek részére, a felperesek mennyit teljesítettek, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozásuk. Az alperesek erre vonatkozó tényállításai nyilvánvalóan a saját nyilvántartásain alapulnak, vita esetén azonban az alpereseknek a perben a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait be kell mutatniuk, számításait le kell vezetniük. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperesek elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek. A bizonyítási teher alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását a kölcsönszerződések 4.6. pontjának hivatkozott rendelkezése nem befolyásolja.
- [45] A Vht. szerződéskötéskor hatályban volt 21. § (1) - (2) bekezdéseinek és a jelenleg hatályos 23/C. § (1), (2) bekezdéseinek értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy az utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e, és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997. 348, BH2002. 491, Kúria Pfv.I.21.783/2016/5., Kúria Pfv.V.20.576/2018/10., Kúria Gfv.VII.30.285/2017/5).
- [46] Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő Kjt. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi

jelentőségű tényeket rögzítő tényt tanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal a kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak (Kúria Gfv.VII. 30.285/2017/5.).

- [47] A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesek fellebbezésével érintett részében helybenhagyta, az alperesek által fellebbezett részében megváltoztatta és a felperesek keresetét e körben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján elutasította.
- [48] Az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása a pernyertesség-pervesztesség arányát elhanyagolható mértékben érintette, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság által megállapított költségeket nem érintette.
- [49] Az eredményes fellebbezésük folytán az alperesek pernyertesek lettek, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperesek egyetemlegesen kötelesek az alperesek részére a pertárgy értékét és a kifejtett jogi képviseleti tevékenységet is tükröző és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján számított ügyvédi munkadíjból és a fellebbezési illetékből álló másodfokú perköltség megfizetésére.

Budapest, 2020. január 8.

. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

. Bicskei Ildikó s.k.
előadó bíró

. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: